

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 356/2010-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť P. J., V., zastúpeného advokátom JUDr. M. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 9 C 100/1994 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2010 doručená sťažnosť P. J., V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 9 C 100/1994.

Zo sťažnosti vyplýva, že predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. V-2 9 C 100/1994 začatého na návrh podaný sťažovateľom 19. apríla 1994 je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) po rozvode manželstva. Podľa tvrdení sťažovateľa okresný súd aj napriek jeho sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu koná v jeho veci neefektívne (neefektívne nariadovanie pojednávaní) a so zbytočnými a neodôvodnenými prietahmi, čím sa neustále prehlbuje jeho právna neistota a oddaľuje sa právoplatné skončenie konania.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Z prehľadu priebehu doterajšieho konania vyplýva, že vo veci pôvodne konal Okresný súd Bratislava-vidiek, ktorý bol zákonom zrušený k 31. 12. 1996 a jeho nástupcom sa stal Okresný súd Bratislava III, ktorý bol od 1. 1. 1997 príslušný vo veci konať a rozhodnúť. Vec v časti návrhu na náhradu škody a ušlého zisku nie je doposiaľ po trinástich rokoch, počas ktorých vo veci konal Okresný súd Bratislava III, právoplatne skončená.

Rýchlosť a účinnosť každého konania je objektívne podmienená charakterom prejednávanej veci. Predmetom návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bolo desať hnutelných vecí, pričom sporným ohľadom vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov bola len jedna vec a tiež sporným bola hodnota vecí patriacich do BSM, ktorú súd zistil na základe znaleckého dokazovania. Vec preto nemožno v žiadnom prípade považovať za skutkovo náročnú ani právne zložitú, a to ani vzhľadom k tomu, že súčasťou návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bol aj nárok navrhovateľa na náhradu škody a ušlého zisku. ...

Pokiaľ ide o správanie sa účastníka konania, t. j. navrhovateľa, jeho správanie v priebehu konania bolo aktívne, dostavoval sa na predvolania súdu, neodkladne po výzve súdu zaplatil súdne poplatky, preddavky a preto jeho správanie nemalo žiaden vplyv na dĺžku konania. ...

Z prehľadu priebehu doterajšieho konania vyplýva, že príčina takého dlhého trvania konania pred Okresným súdom Bratislava III spočíva v prvom rade v nečinnosti súdu. ...

Sťažovateľ po dobu trinástich rokov, počas ktorých trvá konanie, pričom takáto dĺžka konania sa nedá ničím ospravedlniť, má preto dôvodný pocit krivdy, nespravodlivosti, márnosti ako sprievodných znakov porušenia základného práva, teda utrpel nemajetkovú ujmu, ktorá naďalej trvá a rovnako počas trinástich rokov a aj naďalej trvá sťažovateľov pocit právnej neistoty, keďže vec nie je doposiaľ právoplatne skončená a vo veci naďalej vznikajú zbytočné prieťahy tým, že prvostupňový súd ani po šiestich mesiacoch od podania odvolania sťažovateľom vec nepredložil odvolaciemu súdu.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo P. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitostí v primeranej lehote upravené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III vedeného pod sp. zn. V-2-9C 100/94 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní sp. zn. V-2-C 100/94 konal bez zbytočných prieťahov.

3. P. J. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 3 500,- € (slovom tritisícpäťsto eur), ktorý je mu je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. P. J. priznáva náhradu trov konania vo výške 254,88 €, ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. F. so sídlom... B. a to do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

V súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06, II. ÚS 250/09) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Z obsahu ústavným súdom vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. V-2 9 C 100/1994 vyplýva, že okresný súd rozhodol v merite veci, t. j. vo veci vyporiadania BSM rozsudkom z 1. apríla 2009, ktorým hnutelné veci patriace do BSM priznal do výlučného vlastníctva sťažovateľa (výrok I rozsudku), súčasne zaviazal odporkyňu, aby pre účely vyrovnania podielov vyplatila sťažovateľovi sumu 538,24 € (výrok II rozsudku), ďalej rozhodol o súdnom poplatku (výrok III rozsudku), ako aj o povinnosti odporkyne uhradiť sťažovateľovi z titulu spôsobenia škody sumu 331,21 € (výrok IV rozsudku) a napokon návrh sťažovateľa v časti, ktorou sa domáhal, aby bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť mu 2 680,04 €, zamietol (výrok V rozsudku). Súčasne okresný súd v rozsudku konštatoval, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku (výrok VI rozsudku).

Predmetný rozsudok okresného súdu sp. zn. V-2 9 C 100/1994 z 1. apríla 2009 nadobudol vo výrokoch I až IV a VI právoplatnosť 5. mája 2009, pričom proti zamietajúcemu V. výroku rozsudku podal sťažovateľ 4. mája 2009 prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie. Následne okresný súd 2. septembra 2009 zaslal odvolanie sťažovateľa na vyjadrenie právnej zástupkyne odporkyne a sťažovateľa vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, ktorý sťažovateľ zaplatil v kolkových známkach 11. septembra 2009. Dňa 17. septembra 2009 bolo okresnému súdu doručené podanie právnej zástupkyne odporkyne, ktorým žiadala o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia k odvolaniu sťažovateľa, následne právna zástupkyňa odporkyne zaslala okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa 9. novembra 2009. Okresný súd 1. decembra 2009 nariadil informatívny výsluch právneho zástupcu sťažovateľa na 17. december 2009 pre účely overenia skutočností, resp. okolností doručenia mu odvolaním napadnutého rozsudku, pričom právny zástupca sťažovateľa sa pre tento účel dostavil na okresný súd už 15. decembra 2009 (preukazoval svoj pobyt v zahraničí v čase doručovania rozsudku), pričom pri tejto príležitosti okresný súd krátkou cestou doručil právnenému zástupcovi sťažovateľa aj vyjadrenie právnej zástupkyne odporkyne k odvolaniu sťažovateľa. Spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave na odvolacie konanie 14. januára 2010, ktorý v tejto veci koná pod sp. zn. 7 Co 12/2010.

Sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 9 C 100/1994 bola ústavnému súdu doručená 25. januára 2010 (na poštovú prepravu bola sťažovateľom podaná 20. januára 2010).

Z uvedeného vyplýva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd v tomto procesnom štádiu nemohol ovplyvniť plynulosť priebehu konania, a teda ani porušiť označené práva sťažovateľa, pretože vyhlásením rozsudku vo veci samej okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa v konaní pred súdom prvého stupňa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať (vec bola predložená odvolaciemu súdu 14. januára 2010), a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila vyhlásením rozhodnutia vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Ústavný súd tiež konštatuje, že v postupe okresného súdu v súvislosti s prípravou predloženia veci odvolaciemu súdu nezistil také významné obdobia nečinnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa už po jej

predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd však nad rámec poznamenáva, že ak sa v postupe okresného súdu budú, po prípadnom vrátení mu veci na nové konanie po odvolacom konaní, opätovne vyskytovať prieťahy v konaní, sťažovateľ má právo opätovne sa domáhať ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov novou sťažnosťou podanou ústavnému súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010